

1. ROZESŁAĆ (81) *vb pf*

Wszystkie samogłoski jasne.

inf rozesłać (5). ◇ *fut 3 sg* roześle (1). ◇ *1 pl* roześl(e)m (2) *UstPraw, BielRozm, roześl(e)my* (1) *Leop.* ◇ *3 pl* roześlą (1). ◇ *praet 1 sg f -m* rozesłała (1). ◇ *3 sg m* rozesłął (49). *f* rozesłała (2). *n* rozeszło (1). ◇ *3 pl m pers* rozesłali (4). ◇ *plusq 3 sg m* był rozesłął (3). ◇ *imp 2 sg* roześli (3). ◇ *impers praet* rozesłano (2). ◇ *part praet act* rozesławszy (6).

Sł stp: rozesłać, rozsłać, *Cn brak, Linde bez cytatu.*

1. Kazać udać się do wielu miejsc; *mittere Vulg, PolAnt [w tym: kogo (30)] (36)* :

rozesłać do kogo (2): *cf* »rozesłać posły«, »z poselstwem rozesłać«.

rozesłać między kogo (3): Iuż rośprawuy przyaczioly Rozeŕly między koŕczyoly. *RejKup e7; RejAp 137v; RejPos 238v.*

rozesłać na co [= w jakim celu] (1): Powiedzyał Dawid iż rozeŕł czeładź ná potrzebę krolewŕką/ proŕił káplaná by mu co dał ieść. *BielKron 66.*

rozesłać po kogo (1): człowiek ieden wczynił był wieczerzą wielką/ á tákież rozeŕł po wezwáne ŕlugi ŕwoie/ y tákież mu ŕie wymawiaáli rozmáitemi potrzebámi ŕwemi. *RejPos 238.*

rozesłać po czym (8): *RejPos 238v; BielKron 84; [Bałwochwalstwo zaczęło zanikać, gdy Jezus]* po wŕzytkich okręgach Świátá Apoŕtoły/ Káznodzieie ŕwoie rozeŕł *StryjKron 145; Rozeŕł po wŕzytkich Woiewódtwách y Powiátach Koronnych Luŕtratory y ludźi ŕlawnych dobrze záwołánych SarnStat 101. Cf* »rozesłać po ŕwiecie«.

rozesłać po czym [= w jakim celu] (1): drugie też rozeŕle po rozmáitych ŕprawach ŕwiátá tego/ wedle woley ŕwoiey *RejPos 331v.*

rozesłać dokąd (6): *RejKup e7; ŕlyzaleŕ też iáko po nie poŕyłał [pan po ŕlugi]/ y iáko mu ŕie wymawiaáli/ y iáko ŕie rozgniewawŕzy/ rozeŕł y ná drogi y między opłotki* *RejPos 157v, 159v; SkarŻyw 14; StryjKron 517; rozeŕł ie [Jezus Apostołów] po dwu przed ŕobą do káżdego miáłtá y mieyfcá kędy ŕam przyŕć miał. WujNT Luc 10/1.*

cum inf [= z jakim poleceniem] (4): iż pan náłz [*tj. król hiszpański*] ták ná zachod ŕońcá iáko ná południe/ rozeŕł y rozŕyła iefcze ŕzukác nieznáiomych kráin ŕwiátu *BielKron 449, 152, 220; Tá k wŕzytkich v Smoleńká Witołd zŕzykowawŕzy/ Y zagony plundrowác w Moŕkwę rozeŕlawŕzy/ Sam z Niemcámi/ z Polaki burzył áż do Oki* *StryjKron 517.*

Ze zdaniem dopełnieniowym zawierającym polecenie [w tym z zapowiednikiem: dla tego (1); (a)by, iżby] (11):

~ *dla posyłanego* (10): *DiarDop 102; BielKom B6; KrowObr 144v; BibRadz Prov 9/3; Ten też [papież Klemens] ŕiedń piárzow rozeŕł po ŕwiecie/ áby ŕpifowáli żywoty ŕwiętych męczennikow* *BielKron 148v, 84; HistRzym 7; RejPos 237v; To wŕŕyŕzawŕzy Krol Antyoch/ zápałił ŕię wielkim rozgniewánim/ á rozeslawŕzy Hetmány/ áby po wŕzytkim kroleŕtwie iego woŕfká zbierali/ ŕpráwił woŕfko bárzo wielkie. BudBib 1.Mach 3/27; KmitaSpit A2v.*

dla adresata (1): roŕkazał [*Bóg*] do ŕiebie wezwác przebránych ŕwoich/ rozeŕł między nie ŕłuźebniki ŕwoie/ áby ŕie iuż gotowáli á ŕchodzili ku onemu powołániu ŕwemu. *RejPos 238v.~*

Zwroty:»rozesłać posły (a. poselstwa)« [w tym: do kogo (1)] [szyk zmienny] (5): *Leop 1.Reg 11/3; RejAp 137v*; potym po żałości/ á nárzekaniu krol fie vćiefzył/ y rozešlał posły we wíce dwory Książęce/ áby mu pátrzáli pány ktoraby była ku pierwfzey krolewnie podobna. *HistRzym 7*; Słuchayże dáley/ iż iuż potym do wżytkich á do wżytkich/ ták do złych iáko y do dobrych/ rozešlał [Bóg] połty fwoie *RejPos 240v*; Gdy iey [*Dympny*] mátká przez śmierć do Chryštuśa poźlá: Oćiec iey krol/ żony łobie v wżytkich poddánych fwych napiękniefzey/ rozešlałwży fwe połty/ łzukác kazał. *SkarŻyw 486*. [Cf też znacz. 2. »rozesłać listy« *SkarJedn 302*.]

»z poselstwem rozesłać [do kogo]« (1): A s thym pośelstwem rozešlał do nas [*Pan*] Apołtoły fwoie/ y dziś rozłyła ługi wierne koćiołá fwego. *RejPos 119v*.

»rozesłać sługi (a. służebniki)« [szyk zmienny] (5): Y rozešlał [*pan*] ługi fwoie/ iżby wezwáli onych wezwánych ná gody/ á oni niechcieli przyść. *RejPos 237v, 238, 238v* [2 r.]; Gdy corki fwey pilnie bárzo wielką żałością zrániony łzukáiąc/ práwie po wżytkim świecie ługi rozešlałwży/ náleść nie mogł: płáčem fie vřtáwicznym [...] trapił *SkarŻyw 14*.

»szpiegi rozesłać« (1): łzpiegi rozešli: łtraż miey y ná morzu Y ná źiemí: áby ćię łacni niegotowym Graekowie nie zářtáli. *KochOdpr D*.

»rozesłać po (wszy(s)tkim) świecie, po wszytkiej ziemi, na wszytki części świata« [szyk zmienny] (3:1:1): *KrowObr 144v; RejWiz 169v*; Rořkazał był y rozešlał [*papieź Anterus*] piłárze po świecie łzukác á wywiádowác fie o ciáloch fwiętych męczennikow krześciáńskich *BielKron 152*; y rozešlał [*król*] po wżytkiej ziemi łzukáiąc corki fwey *SkarŻyw 487, 14*.

»rozesłać zagony, lud w zagony« (1:1): rozešli [*Tatarzy*] zagony ná wżytki łtrony *BielKron 416, 244*.

2. Przekazać do wielu miejsc; *dirigere HistAl, Vulg; mittere Vulg, PolAnt* [w tym: co (34)] (45) :

rozesłać do kogo (6): Przeřoż tedy Márdocheuź/ łpifáłwły te wżyřthkie rzeczy ná lićciech rozešlał do wřzech żydow [...]/ áby czřernařty y piętnářty dzień kxiężycá Adár zá fwięřá przyięli *Leop Esth 9/20*. Cf »rozesłać listy«, »przez posły rozesłać«.

rozesłać komu (6): Y rozešlał [*Dawid*] te vpominki onym ktorzy byli w Betel/ y ktorzy w Rámoth ná południe *Leop 1.Reg 30/27; LeszczRzecz A5*; potym ten dekret [*papieź Leo*] połłá łwemu legatowi Káyetanowi áby wżyřtkym obiáwił/ ktory Káyetan przyładziwży ktemu fwyádki obiáwił w Linczu nad Dunayem/ y dáł Imprimowác y rozešlał wřzędzye Biłkupom/ Opátom/ Práłatom/ y innym duchownym *BielKron 194v*. Cf »rozesłać listy«, »przez posły rozesłać«.

rozesłać między kogo (1): *RejPos 159 cf cum inf*.

rozesłać po kogo (1): Prufacy zakonni rozešli do Niemiec záię po inny lud *BielKron 373*.

rozesłać po czym [= komu] (1): Vmárłe ciáło żony fwey połpołu y z koćiami/ zřábał/ ná dwanařcie łřthuk á części/ y rozešlał ie po wřyřthkich pokoleniach łřráelřkich. *Leop Iudic 19/29*.

rozesłać po czym (15): *HistAl Ev*; ktory [*papieź Urban*] ten Zołtarz wymyřlił/ y fwoim zwolennikom po świecie rozešlał *KrowObr 158; Leop 1.Reg 11/7; BibRadz Iudic 4/3; BielKron 64; BudBib Iudic 19/29*. Cf *Zwroty*.

rozesłać dokąd (5): *BielKron* 230, 373; Poślał mu tám Hugo Márgrabiá wielką summę pieniędzy ná budowanie kłaftztoru: a iłz niepotrzebował ták wiele/ do inych kościołow/ iálmuznę rozesłał. *SkarŻyw* 573. Cf *Zwroty*.

cum inf [= z jakim poleceniem] (1): A gdy niechcieli á wzgárdzili [Żydzi] tym wezwánim fwym/ wzgárdził też imi Pan/ á rozesłał miedzy ine národy opowiedáć tho wezwánie swoie *RejPos* 159.

Ze zdaniem dopełnieniowym zawierającym polecenie dla adresata [aby] (7): *Leop Esth* 9/20; *BibRadz Iudic* 4/3; Potym Krol Antyochus rozesłał listy po wżythkim kroleſtwie swoim [*scripsit rex omni regno suo*]/ áby się wżyfcy fthali iáko iednym ludem/ á iżby każdy opuścił zakon swoy. *BibRadz 1.Mach* 1/43; *BielKron* 90v, 230; *BielSpr* 51; *BudBib 1.Mach* 1/43.

W połączeniu szeregowym (1): Słuchayże co rokázuié temu Apoſtołowi ſwięthemu ten głos iáko trába wołájący. Aby tho wżytko czo będye widział álbo ſłyżał pilnie nápiſał/ á rozesłał/ obwołał/ y opowiedział wżem kościołom wżego ſwiátá. *RejAp* 11v.

Zwroty: »rozesłać list(y), przez listy« [*w tym: po czym* (7), *do kogo* (4), *komu* (2), *dokąd* (2)] = *dirigere litteras, mittere epistulas Vulg; scribere PolAnt* [szyk zmienny] (19:1): *BielŻyw* 148; *KrowObr* 234v; *Leop Esth* 1/22, 16/17; *LeszczRzecz* A5; *BibRadz 1.Mach* 1/43; Ferdynand Krol wſłyżawży/ iż ſie Cefárzowi dobrze wodziło/ rozesłał listy po Czełkim kroleſthwie *BielKron* 230; Rozesłał potym Skánderebeg ten listh przepiſawży kłiążętom krzeſciáńſkim kthory ſobie dziwnie rozważáli *BielKron* 245v; Syem wálny ſłóżył [król] ná dzień ſwiętego Ierzego/ listy do pánów rozesłałwży. *BielKron* 305v; Rozesłał tedy Krol listy woienne po kroleſtwie Polſkim *BielKron* 392, 90v, 193, 223, 234v; *Dimittere literas in alias urbes*, Rozesłać listy do ynfzych miaſt. *Mącz* 226a; Gdy ſam Cefarz ſwoią głowá ma ciągnáć ná potrzebę woienną/ rozesła listy do wżyftkich kráin Vrzędnikow áby byli pogotowiu *BielSpr* 51; *BudBib Esth* 3/13, 9/20, *1.Mach* 1/42; Tháka byłá pilność y chęć/ do pozysłkánia Dufz krwią Bożą odkupionych/ tego Papieżá Eugeniufzá/ iż po wżytkim ſwiećie [...] poſły y listy rozesłał/ wzywáiąc ich ná ten wielki Zbor *SkarJedn* 302.

»przez poſły rozesłać« [*w tym: do kogo* (1), *komu* (1), *po czym* (1), *dokąd* (1)] = *mittere per manum nunciorum a. per cursores PolAnt* [szyk zmienny] (4): *LeszczRzecz* A5; Y wżiawży [Saul] parę wołow rozrąbał ie ná ſztuki/ á rozesłał po wżytkich gránicách Izráélſkich przez poſły ſwe z tym pofelſtwem/ [...] *BibRadz 1.Reg* 11/7; *BielKron* 401; Y rozesłano listy przez poſły do wżytkich ziem krolewſkich *BudBib Esth* 3/13.

»rozesłać po (wszytkim) ſwiećie, po wszytkiemu ſwiatu, wszędy« [szyk zmienny] (2:1:1): *RejPos* 260; *BielKron* 194v; *SkarJedn* 302; y chcąc ludzi do Rzymu przywabić/ Buły tákowe po ſwiećie [papież] rozesłał *NiemObr* 153.

»wici rozesłać« [szyk zmienny] (3): Niż będye ruſzenie woienne/ tedy pierwey troie wici iedny po drugich rozesłem *UstPraw* D2v; Będziemy ſpołu wołáć y rozesłem wici *BielRozm* 2; *SarnStat* 134.

[Przen: *Rozprzeſtrzenić* (o chorobie): lud on Francuſki [...] ták miedzy się podzielił, iż ztamtąd wszyscy ten przymiot oberwawszy odciągnáć muſieli, y wracáiąc sie, á drugim wdziéłáiąc, ná wszystko Chrzeſciájanſtwo rozesłał *OczkoPrzymiot* 5.]

a. O ludziach [kogo] (3) :

rozesać dokąd (2): Więźnie do Krakowa przywieziono y ná drugie zamki rozesłano. *BielKron* 409v, 174v.

α. *Kazać wielu osobom odejść, opuścić jakieś miejsce [skąd]* (1) : Temuż [Józefowi] gwóli/ iam ługi z domu rozesłalał *GosłCast* 51.

Formacje współrdzenne cf 1.SŁAĆ.

Cf **ROZESŁANIE, ROZESŁANY**

ECB